

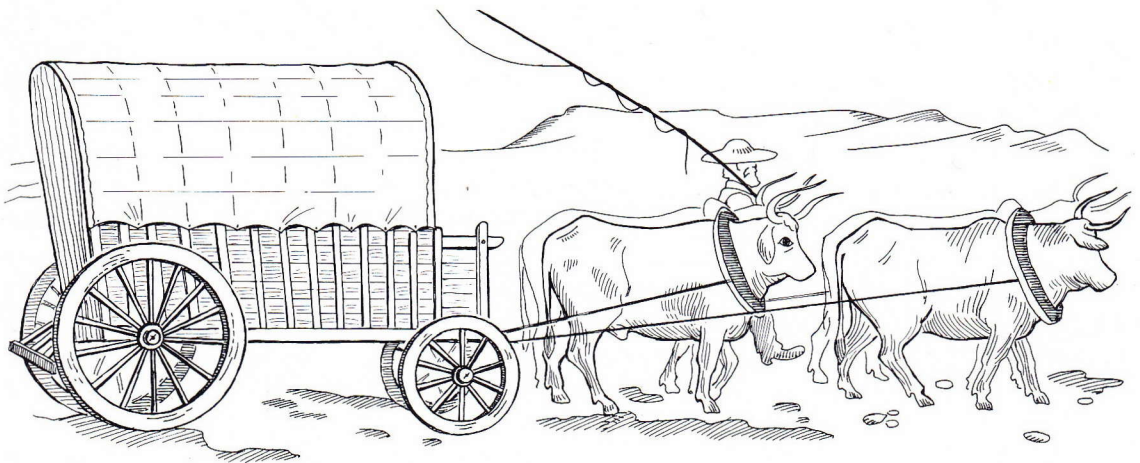
Livingstone : een leven voor Afrika

De oude man lag ziek in een strohut aan het Tanganyikameer, diep in het hart van het Afrikaanse kontinent. Enkel zijn oude, afgedragen klederen behoorden hem nog toe en hij leefde van de schamele kost die inboorlingen hem uit medelijden verstrekten. Maanden geleden al was hij door rovers overvallen en beroofd : hij bezat niets meer, zelfs niet de hoogst noodzakelijke geneesmiddelen. Nog net had hij, uitgeput door de ziekte, het dorpje Oedjiji kunnen bereiken. De wereld was hem vergeten. Men verkeerde in de mening dat hij allang gestorven was. Toen hoorde hij plotseling de inboorlingen roepen : « Daar komt een blanke ! Een blanke man met een grote karavaan ! » Met de inspanning van zijn laatste krachten hees de zieke zich overeind, strompelde uit zijn hut en wist zwijmelend de schaduw van een grote broodvruchtboom te bereiken waar hij beschutting vond voor de gloeiende zon.

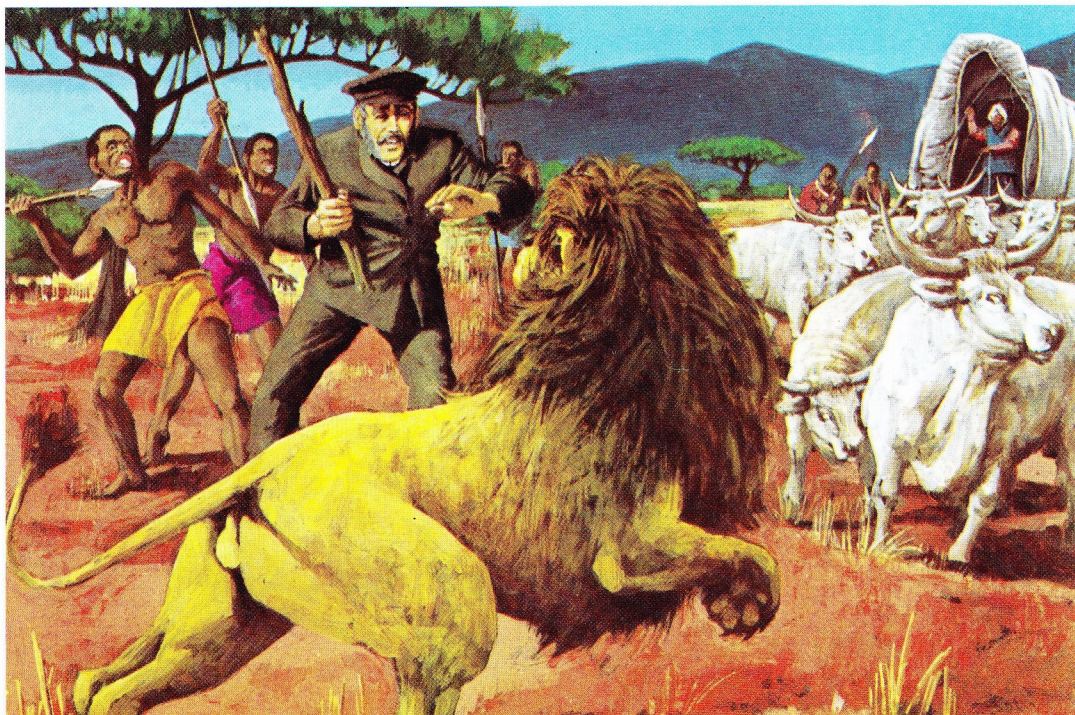
De vreemde blanke kwam aan het hoofd van zijn karavaan dichterbij, een krachtige man met energieke oogopslag. Hij bleef staan op enkele passen van de gebogen oude man en nam hoffelijk zijn witte tropenhelm af. « Mister Livingstone, veronderstel ik ? » begon de blanke.

Dat gebeurde op 28 oktober 1871, de dag waarop Henry Morton Stanley, journalist en ontdekkingsreiziger, de reeds lang doodgewaande Livingstone vond. Stanley zocht zijn grote voorganger in opdracht van zijn Amerikaanse uitgever Gordon Benett. De wereld kreeg weer haar sensatie. En voor Livingstone betekende dit de redding. Stanley bracht medikamenten en een nieuwe uitrusting. Maar onder geen enkele voorwaarde wilde Livingstone terug naar de beschaafde wereld. Hij stond erop dat hij in Afrika zou blijven. Wij zullen nog zien waarom.

Wie was David Livingstone ? Als zoon van arme lieden werd hij in 1813 in Schot-

Ossewagenaars zoals hij door Livingstone werd gebruikt.

Met een knuppel in de hand tracht Livingstone een leeuw weg te jagen die zijn ossen aanvalt.

land geboren. Zijn ouders konden hem niet naar school sturen, en er was te weinig om te eten. Hij werkte tegen een hongerloon in een katoenspinnerij. Maar 's nachts studeerde hij : zelfs Latijn en Grieks. Hij speelde het klaar en werd aangenomen door een Londense missiekongregatie als toekomstig zending. Nu studeerde hij ook nog medicijnen. En in 1840 stuurde men hem naar Zuid-Afrika. In Betsjoeanaland hielp hij de zending Moffat en huwde diens dochter. Met haar en enkele honderden kristelijke inboorlingen trok hij verderop naar het noorden om kolonisatiegebieden te vinden. Maar overal werden deze vreedzame mensen door krijgslustige stammen weggejaagd.

Livingstone was een vredelievend maar ook een onverschrokken man. Dat bewees hij op de dag dat zijn ossewagen door een troep leeuwen werd aangevallen. « Maak dat jullie weggkomen », riep hij, en ging ongewapend, enkel een knuppel in de hand, op de wilde dieren af. Hij zou verscheurd zijn geworden als de bliksemsnelle speren van zijn zwarte begeleiders hem niet hadden gered. Maar zijn rechterarm werd gewond en kwam nooit meer helemaal in orde.

Met vrouw en kinderen trok Livingstone als eerste blanke door de Kalahariwoestijn en ontdekte in 1849 het Ngamimeer. Hij was ook de eerste Europeaan die langs het

binnenland de Zambesistroom bereikte. Daarna lukte het hem zelfs de onvoorstelbaar verre tocht van de Zambesi naar Kaapstad te ondernemen.

Livingstone stuurde zijn familie vanuit Kaapstad naar Engeland voor een welverdiende rust. Maar zelf begon hij een nieuwe, nog veel grotere reis. Zijn doel : koortsvrij land vinden voor de nederzetting van gedoopte negers. Na twee jaar stootte hij bij Loeanda in Angola opnieuw op de zee ! Daarna voer hij stroomafwaarts op de Zambesi en ontdekte op 22 november 1855 de grootste watervallen van Afrika. Ter ere van de Engelse koningin noemde hij ze de « Victoria Watervallen ».

In opdracht van de Britse regering onderzocht hij de bijrivieren van de Zambesi. Zo ontdekte hij het reusachtige Nyasameer en de Rovoemarivier. Tijdens zijn volgende expeditie reisde zijn vrouw opnieuw mee, maar zij stierf op deze tocht aan een tropische ziekte.

Livingstone keerde terug naar Engeland. Maar ook de innige droefheid om zijn afgestorven vrouw verhinderde hem niet nieuwe en gewaagde expedities te ondernemen, want hij had een goede reden om opnieuw in het donkere hart van Afrika door te dringen. Hij was namelijk tijdens zijn vorige expeditie noodgedwongen en herhaaldelijk getuige geweest van de gruwelen der slavendrijvers in Midden-Afrika. Nu wilde hij de wereld tonen wat ginds gebeurde. Want in Europa had men daar geen idee van. Om meer bewijzen voor deze slavenhandel te vinden, trok Livingstone weer naar de landen rond het Nyasa- en het Tanganyikameer. In een dorp aldaar zag hij hoe brutale slavendrijvers de vreedzame bezoekers van een marktplein overvielen. Vrouwen en kinderen werden vermoord. Men spaarde enkel de jonge mannen omdat men ze met een hoge winst kon verkopen. Toen Livingstone tenslotte de Lualabastroom ontdekte, meende hij de oplossing te hebben gevonden om aan deze afschuwelijke slavenjacht een eind te maken. Immers, Livingstone meende dat deze stroom een bronrivier van de Nijl was zodat een Engelse expeditie moeiteloos vanuit de Middellandse Zee tot bij de slavenhandelaars zou kunnen oprukken. Maar Livingstone vergiste zich. Hij zocht tevergeefs de verbinding met de Nijl. Daarbij verloor hij haast al zijn zwarte begeleiders. Hij kreeg zware koortsen en tot overmaat van ramp plunderden Arabische slavendrijvers hem tot op het been. Zonder middelen en totaal uitgeput sleepte Livingstone zich tot in het dorp Oedjiji, de plaats waar Stanley hem vond. Livingstone kwam er weer bovenop maar wou Afrika niet verlaten. Opnieuw ging hij op zoek naar de verbinding van de Lualabastroom met de Nijl. Maar de ontberingen waren ditmaal fataal. Totaal uitgeput stierf Livingstone op 1 mei 1873.

Zijn levenswerk en zijn persoonlijke offers hebben echter de wereld opmerkzaam gemaakt op de slavernij. Tijdens de volgende decennia werd de mensenjacht in Afrika praktisch volledig afgeschaft. Dat is mede te danken aan Livingstone.

En wat hij niet meer ontdekte, dat ontdekte zijn redder, Henry Stanley, die vaststelde dat de Lualaba niet in de Nijl stroomt maar wel de voornaamste westelijke bronrivier van de Kongostroom is.

Dr. Hans-Otto Meissner

De grote ontdekkingsreizigers

Uitgever : A.-R. Bergereau, Esso Belgium N.V.

Alle rechten voorbehouden. Gehele of gedeeltelijke reproductie enkel met schriftelijke toestemming.

Tekst : Dr. Hans-Otto Meissner.

Gedrukt door ALBE N.V./DEURNE.

Kleurenillustraties.

Ary Bergen : blz. 10, 14, 15, 18, 22, 25, 29, 31, 34, 37, 40, 43, 54

Alex De Mulder : blz. 65 en 66

Günter Heesch : blz. 81, 86, 91, 94, 97, 103

Heinz Spohr : blz. 6, 51, 57, 59, 62, 65, 67, 73, 76, 84, 106

Dan Wanders : blz. 44, 45, 47, 70, 79, 99, 102

Omslag : Dan Wanders

Tekeningen en kaarten - Werner Friedrichs :

blz. 8, 9, 12, 13, 16, 20, 21, 24, 27, 30, 33, 35, 36, 38, 42, 48, 49, 50, 53, 61, 69, 74, 78, 92, 95, 98, 101, 105.

Inhoudstafel

Biografie van Dr. Hans-Otto Meissner	2
Woord vooraf van Gaston de Gerlache	3
Wereldkaart uit 1571	4
Leif Erikson. De eerste ontdekking van Amerika	6
Marco Polo's reis naar China - Miljoenen schatten in bedelaarslumpen	10
Christoffel Columbus ontdekt een nieuwe wereld	13
Vasco da Gama. De eerste zeereis naar Indië	17
Hernando Cortez verovert Mexico	21
Francisco Pizarro. Het afschuwelijke einde van de Inca	25
Fernando Magellaan. 18 mannen zeilen de wereld rond	28
Francisco de Orellana. De gevangenen van de Amazone	31
Samuel Champlain in Canada	34
Francis Drake. De verschrikking der zeven zeeën	37
Kapitein Cook ontdekt 1.000 eilanden	40
Alexander Mackenzie. Dwars doorheen Noord-Amerika	44
Gerhard Rohlfs. In de bakoven van de Sahara	47
David Livingstone. Een leven voor Afrika	50
Henry Stanley. De rotsenbreker	53
Fritjof Nansen. Door nacht en ijs naar de noordpool	56
August Andrée. In een ballon over de IJzee	61
Adrien de Gerlache opent de zeeroute naar de zuidpool	64
Roald Amundsen/Robert Scott. Strijd om de zuidpool	66
Paul Graetz. Met de auto dwars door Afrika... 60 jaar geleden	68
Howard Carter. De gouden farao	71
Sven Hedin volgt de zijderoute	75
Hugo Eckener. Schepen in de lucht	78
Louis Blériot. De eerste vlucht over het kanaal	82
Hans Bertram. Zes weken in de hel	85
Heinrich Harrer. De vlucht naar Tibet	89
Edmund Hillary. Op de hoogste bergtop ter wereld	93
Auguste Piccard. De hoogste hoogte, de diepste diepte	96
Thor Heyerdahl. Kontiki en Ra	100
Wilfried Erdmann. 420 dagen alleen aan boord	103
Moderne wereldkaart 1971	108
Belangrijke data voor de ontdekking van de wereld	110